

חק לישראל – פרשת כי תבוא יום ג'

תורה – דברים פרק כו'

(יא) ושמחת בכל הטוב אשר נתן לך יהוה אלהיך ולביתך אתה והלוי והגר אשר בקרבך: (יא) ושמחת בכל הטוב אשר נתן לך יהוה אלהיך ולביתך אתה והלוי והגר אשר בקרבך: (יא) ותחדו בכל טבתא די יי אלהיך ולאנש ביתך את ולואי וגיורא די בינך: (יב) כי תכלה לעשר את כל מעשר תבואתך בשנה השלישית שנת המעשר ונתתה ללוי לגר ליתום ולא למנה ואכלו בשעריך ושבעו: (יב) ארי תשצי לעשר את כל מעשר עלתך בשתא תליתאה שנת מעשר ותתן ללואי לגיורא ליתמא ולא רמלא ויכלון בקרויה וישבעו:

(יג) ואמרת לפני יהוה אלהיך בערתי הקדש מן הבית וגם נתתיו ללוי ולגר ליתום ולא למנה ככל מצותך אשר צויתני לא עברתי ממצותיך ולא שכחתי: (יג) ואמרת לפני יהוה אלהיך בערתי הקדש מן הבית וגם נתתיו ללוי ולגר ליתום ולא למנה ככל מצותך אשר צויתני לא עברתי ממצותיך ולא שכחתי: (יג) ותימר קדם יי אלהיך פלתי קדש מעשרא מן ביתא ואף יהבתה ללואי ולגיורא ליתמא ולא רמלא ככל פקודך די פקידתני לא עברית מפקודיך ולא אתנשיתני:

(יד) לא אכלתי באני ממנו ולא בערתי ממנו בטמא ולא נתתי ממנו למת שמעתי בקול יהוה אלהי עשיתי ככל אשר צויתני: (יד) לא אכלתי באני ממנו ולא בערתי ממנו בטמא ולא נתתי ממנו למת שמעתי בקול יהוה אלהי עשיתי ככל אשר צויתני: (יד) לא אכלתי באבלי מנה ולא פלתי מנה ברמסאב ולא יהבית מנה למית קבלית למימרא דיי אלהי עבדית ככל די פקידתני:

(טו) השקיפה ממעון קדשך מן השמים וברך את עמך את ישראל ואת האדמה אשר נתתה לנו כאשר נשבעת לאבותינו ארץ זבת חלב ודבש: (טו) השקיפה ממעון קדשך מן השמים וברך את עמך את ישראל ואת האדמה אשר נתתה לנו כאשר נשבעת לאבותינו ארץ זבת חלב ודבש: (טו) אסתכי ממדור קדשך מן שמיא וברך ית עמך ית ישראל וית ארעא די יהבת לנא כמא די קמתא לאבהתנא ארע עבדא חלב ודבש:

רש"י

כאן מקח ונאמר להלן מקח שבע שנים לענין הקהל מה להלן רגל חף כאן רגל חי מה להלן חג הסוכות חף כאן חג הסוכות ת"ל כי תכלה לעשר מעשרות של שנה השלישית רגל שהמעשרות כלין זו וזהו פסח שהרבה אילנות יש שנלקטין אחר הסוכות נמצאו מעשרות של שלישית כלין בפסח של רביעית וכל מי ששהה מעשרותיו הלכיו הכתוב לזכרו מן הזית: שנת המעשר – שנה שאין נוהג בה אלא מעשר אחד משני מעשרות שנהגו בשתי שנים שלפניה שנה ראשונה ושניה של שמיטה נוהג בהן מעשר ראשון כמו שנאמר כי תקחו מאת בני ישראל את המעשר ומעשר שני שנאמר

(יא) ושמת בכל הטוב – מכאן אמרו אין קורין מקרא בזכרים אלא בזמן השמחה מעלרת ועד החג שאדם מלקט תבואתו ופירותיו ויינו ושמןו אצל מהחג ואיך מביא ואינו קורא: חתה והלוי – חף הלוי חייב בזכורים אם נטעו בחוף עריהם: והגר אשר בקרבך – מביא ואינו קורא שאינו יכול לומר לאבותינו:

(יב) כי תכלה לעשר את כל מעשר תבואתך בשנה השלישית – כשתגמור להפריש מעשרות של שנה השלישית קבע זמן הדיעור והוידוי בערב הפסח של שנה הרביעית שנאמר מקלה שלש שנים תוליא וגו' נאמר

חק לישראל – פרשת כי תבוא יום ג'

הסדר: לא עברתי ממלותיך – לא הפרשתי ממין על שאינו מינו ומן החדש על היסן (ולא מן התלוש על המחובר ולא מן המחובר על התלוש): ולא שכחתי – מלצרכך על הפרשת מעשרות:

(יד) לא אכלתי באני ממנו – מכאן שאסור לאונן: ולא עברתי ממנו בטמא – בין שאני טמא והוא טהור בין שאני טהור והוא טמא והיכן הוזר על כך לא תוכל לאכול בשעריך זו אכילת טומאה כמ"ס בפסולי המוקדשים בשעריך תאכלנו הטמא והטהור וגו' אבל זה לא תוכל לאכול דרך אכילת שעריך האמור במקום אחר: ולא נחתי ממנו למה – לעשות לו ארון ותכריכין: שמעתי בקול ה' אלהי – הביאותיו לבית הבחירה: עשיתי ככל אשר צויתני – שמחתי ושימחתי זו:

(טו) השקיפה ממעון קדשך – עשינו מה שגזרת עלינו עשה אתה מה שעליך לעשות שאמרת אם בחקותי תלכו ונתתי גשמיכם בעתם: אשר נתת לנו כאשר נשבעת לאבותינו – לתת לנו וקיימת ארץ זבת חלב ודבש:

ואכלת לפני ה' אלהיך מעשר דגך תירושך ויאהרך הרי שתי מעשרות וצא ולמדך כאן בשנה השלישית שאין נוהג מאותן שתי מעשרות אלא האחד ואיזה זה מעשר ראשון ותחת מעשר שני יתן מעשר עני שנאמר כאן ונתתה ללוי את אשר לו הרי מעשר ראשון לגר ליתום ולאלמנה זה מעשר עני: ואכלו בשעריך ושבטו – תן להם כדי שבעו מכאן אמרו אין פותחין לעני בגורן פחות מחצי קב חטים וכו':

(יג) ואמרת לפני ה' אלהיך – התודה שנתת מעשרותיך: עברתי הקדש מן הבית – זה מעשר שני ונטע רבעי ולמדך שאם שהה מעשרותיו של שתי שנים ולא העלם לירושלים שצריך להעלותם עכשיו:

וגם נתתי ללוי – זה מעשר ראשון. וגם לרבות תרומה וזכורים: לגר ליתום ולאלמנה – זה מעשר עני: ככל מצותך – נחמים כסדרן ולא הקדמתי תרומה לזכורים ולא מעשר לתרומה ולא שני לראשון שהתרומה קרויה ראשית שהיא ראשונה משנעשה דגן וכתוב מלאתך ודמעך לא תאחר לא תשנה את

נביא – ישעיה פרק ס' יא'-טו'

(יא) ופתחו שעריך תמיד יומם ולילה לא יסגרו להביא אליך חיל גוים ומלביהם נהוגים: (יא) ויתפתחון תרעך תדירא יימם ולילי לא יתאחרון לאעלא לגויך נכסי עממיא ומלביהון זקיקין:

(יב) כי הגוי והממלכה אשר לא יעבדוך יאבדו והגוים חרב יחרבו: (יב) ארי עם ומלכו דלא יפלחוניך ירושלם ייבדון ועממיא אשתיצאה ישתיעון:

(יג) כבוד הלבנון אליך יבוא פרוש תדהר ותאשור יחדו לפאר מקום מקדשי ומקום רגלי אבדך: (יג) יקר לבנו לגויך יתעל בירון מורנין ואשכרעין כחדא לשבחא אתר בית מקדשי ואתר בית אשריות שכנתי איקר:

(יד) והלכו אליך שחוח בני מענין והשתחוו על כפות רגליך פל מנאציך וקראו לך עיר יהוה ציון קדוש ישראל: (יד) ויהכון לגויך כפיפין בני משעבדיך וישתחוו למבעי מניך על פרסת רגליך כל דהוו מרגזין לך ויקרון לך קרתא דיי ציון דאתרעי בה קדישא דישראל:

(טו) תחת היותך עזובה ושנואה ואין עובר ושמתיך לגאון עולם משוש דוד ודוד: (טו) חלף היותי שביקא ומטלטלא ולית דעדי ואשוניך ליקר עלם בית דיך דר ודר:

חק לישראל – פרשת כי תבוא יום ג'

רש"י

(יא) ופתחו שעריך תמיד – לשון פתוח
ממשקולת לשון כזל ע"ש שפתיחתן פתיחת
עולם פתיחת תמיד כמו שזר מל' שבירה כך
מלשון פתיחה ט"ש אוזבירט"ש בלע"ז:
(יג) זרוש תדהר ותאשור – מיני עלי יער
לזנון:
(יד) ליון קדוש ישראל – ליון דאיתרעי צה
קדישא דאשראל ליון של קדוש ישראל:

בתובים – תהילים פרק עו' ט'-יג'

(ט) מְשֻׁמִּים הִשְׁמַעְתָּ דִּין אֶרֶץ יִרְאָה וְשָׁקְטָה: (ט) מן שמיא אשמעתא דין ארעא דעממי
דחילת ארעא דאשראל שדוכת:
(י) בְּקוֹם לְמִשְׁפַּט אֱלֹהִים לְהוֹשִׁיעַ כָּל עַנְוֵי אֶרֶץ סְלָה: (י) אמרין צדיקיא יקום לדינא
עם רשיעיא אלהא למפרק מן ידיהון כל ענותני ארעא לעלמין:
(יא) כִּי חֲמַת אָדָם תִּזְדַּךְ שְׂאֵרֵי חַמַּת תִּתְחַגְּר: (יא) כד אנת דגז על עמך אנת מרחם עליהון
והנון יודין לשמך ושאר דרתחא דאשתאר לך מן רגוזא די רגוזתא: (ת"א ארום כד יתקוף רוגזך על עמך
יתובן ויודון לשמך:
(יב) נִדְרֹו וְשָׁלְמוּ לִיהוָה אֱלֹהֵיכֶם כָּל סִבְיָיו יוֹבִילוּ שֵׁי לְמוֹרָא: (יב) נדרו נדרין
ושלימו קדם יי אלהכון כל דיתבין חזור חזור למקדשיה ייתון קורבניא לבית מוקדש דחיל:
(יג) יִבְצֹר רוּחַ נְגִידִים נוֹרָא לְמַלְכֵי אֶרֶץ: (יג) יזער גסות דוחהון דרברבניא דחילא על כל
מלכי ארעא:

רש"י

(ט) משמים השמעת דין – כשנתנבא ישעיה
על פורענותו של סנחרב ונתקיים בו, ארץ
ישראל שיראה ממנו ומאוכלוסיו אז שקטנה:
(י) זקום למשפט אלהים – לעשות משפט
מאויביו להושיע חזקיהו וסיעתו:
(יא) כי חמת אדם תודך – כעסן של רשעים
גורם שהצרות מודים להקדוש ברוך הוא
כשהם מראין כעסם והקב"ה נפרע מהם הכל
מקלסין לפניו ואף הם עלמם מקלסין לפניו
כשרואין שאין כעסן כלום כמו שמנינו
בנבוכדנצר כשהשליך חנניה מישאל ועזריה
לכבשן האש מה נאמר שם יהא שמייה דאלהא
מזכך וגו' וע"י כן שארית החמת תחגור
תעכב ותחדול שאר הרשעים מעוכבים
ונמנעים מלהראות גאותם וחמתם, תחגור
לשון עכבה בלשון משנה פגימת הסכין כדי

שתחגור בו הצפורן, ושמעתי משמו של רבי
אלעזר הגאון ז"ל יצחק שהיה מביא המקרא
הזה עדות לאותה משנה, ויש עוד לפתור
חגירה זו כמשמעה לשון חגורה ופירושן לך
נאה לחגור חימה ולעטות קנאה כי הכח
והיכולת שלך ולשון שארית זה הוא מאחר
שחמת אדם אינו כלום נשארו כל חגורות
חימה לך:
(יב) נדרו ושלמו – נדריכם. כל סביביו –
השומעים תשועה זו וכן עשו כמ"ש (ישעי'
יט) יהיו חמש ערים בארץ מלכים מדברות
שפת כנען ונשבעות לה' זבאות. יובילו שי
למורא – למה לפי שבעת חפצו:
(יג) יבצור רוח – גסה של נדיבים ממעט
גאותם, יבצור ימעט כמו (בראשית יא) לא
יבצר מהם:

חק לישראל – פרשת כי תבוא יום ג'

משנה – סוטה פרק ח'

(א) משיח מלחמה בשעה שמדבר אל העם, בלשון הקדש היה מדבר, שנאמר (דברים כ) והיה בקרבכם אל המלחמה ונגש הכהן, זה כהן משיח מלחמה. ודבר אל העם, בלשון הקדש. ואמר אליהם (שם) שמע ישראל אתם קרבים היום למלחמה על אויביכם, ולא על אחיכם, לא יהודה על שמעון, ולא שמעון על בנימין, שאם תפלו בידם ירחמו עליכם, כמה שנאמר (דה"ב כח) ויקומו האנשים אשר נקבו בשמות ויחזיקו בשביה וכל מערמיהם הלבישו מן השלל וילבשום וינעלום ויאכלום וישקום ויסכום וינהלום בחמרים לכל פושל ויביאום ירחו עיר התמרים אצל אחיהם וישובו שמרון. על אויביכם אתם הולכים, שאם תפלו בידם אין מרחמין עליכם. (דברים כ) אל ירף לבבכם אל תיראו ואל תחפזו וגו'. אל ירף לבבכם, מפני צהלת סוסים וצחצוח חרבות. אל תיראו, מפני הגפת תריסין ושמעת הקלגסין. אל תחפזו, מקול קרנות. אל תערצו, מפני קולצוחות. פי ה' אליהם ההלך עמכם, הן באין בנצחוננו של בשר ודם, ואתם באים בנצחוננו של מקום. פלשתיים באו בנצחוננו של גלית, מה היה סופו, לסוף נפל בחרב ונפלו עמו. בני עמון באו בנצחוננו של שובה, מה היה סופו, לסוף נפל בחרב ונפלו עמו. ואתם אי אתם כן. פי ה' אליהם ההלך עמכם להלחם לכם וגו', זה מחנה הארון:

המגינים זו בזו להשמיע קול ולחיים: הקלגסין – מקלות שראשיהן עקומים ומכין בהם על גבי חבנים והם מנתזים על האויבים: שובך – שר כצא הדרעזר צשמואל (ב' י"ט"ז):

רע"ב – (א) משוח מלחמה. ודבר אל העם כלשון הקודש – נאמר כאן (דברים כ') ודבר אל העם, ונאמר להלן (שמות י"ט) משה ידבר, מה להלן כלשון הקודש אף כאן כלשון הקודש: לכל כושל – כל הכושלים שאינן יכולין ללכת בצגליהן: הגפת תריסין – הכאת

(ב) (שם) ודברו השטרים אל העם לאמר מי האיש אשר בנה בית חדש ולא חנכו ילף וישב לביתו וגו', אחד הבונה בית התבו, בית הבקר, בית העצים, בית האוצרות. אחד הבונה, ואחד הלוקח, ואחד היורש, ואחד שנתן לו מתנה. (שם) ומי האיש אשר נטע כרם ולא חללו וגו', אחד הנוטע הכרם ואחד הנוטע חמשה אילני מאכל, ואפלו מחמשת מיניו, אחד הנוטע, ואחד המבריק, ואחד המרכיב, ואחד הלוקח, ואחד היורש, ואחד שנתן לו מתנה. (שם) ומי האיש אשר ארש אשה וגו', אחד המאיר את הבתולה, ואחד המאיר את האלמנה, אפלו שומרת יבם. ואפלו שמע שמות אחיו במלחמה, חוזר ובא לו. כל אלו שומעין דברי כהן מערכי מלחמה וחוזרין, ומספקין מים ומזון ומתקנין את הדרך:

חמשה חילוני מאכל – 77 הכי הוי כרם, שמים

רע"ב – (ב) אחד הבונה ואחד הלוקח – בית בנוי, שהרי אלכו הוא חדש: ואחד הנוטע

חק לישראל – פרשת כי תבוא יום ג'

כנגד שתיים, ואחת יולאת זנב: ואפילו מחמשה מינים – מלטרפים:

(ג) ואלו שאינן חוזרין, הבונה בית שער, אכסדרה, ומרפסת. הנוטע ארבעה אילני מאכל, וחמשה אילני סרק. המחזיר את גרושתו, אלמנה לכהן גדול, גרושה וחלוצה לכהן הדיוט, ממזרת ונתינה לישראל, בת ישראל לממזר ולנתין, לא היה חוזר. רבי יהודה אומר, אף הבונה בית על מכוננו, לא היה חוזר. רבי אליעזר אומר, אף הבונה בית לבנים בשרון, לא היה חוזר:

סתרו וזנאו כמדה ראשונה. אינו חוזר, ללא חדש הוא, וגרע מהלוקח והיורש: הבונה בית לבנים בשרון – מקום הוא ששמו שרון, ואין הקרקע שלו יפה ללבנים, ולא הוא דבר של קיימא, שהיו ריכזין לחדשה שני פעמים כל שבע שנים:

רע"ב – (ג) אילני סרק – כגון ארזים ושקמים שאינם עושים פרי: והמחזיר את גרושתו – ואירסה, אינו חוזר, שאינה חדשה לו, וקרא כתיב אשה חדשה: אלמנה – ואירסה כהן גדול, אינו חוזר בשצילה, דכתיב ולא לקחה, והיה אפשר לומר ולא לקח, מאי לקחה, שמהא ראויה לו ללקיחה: על מכוננו –

(ד) ואלו שאין זזין ממקומן, בנה בית וחנכו, נטע פרם וחללו. הנושא את ארוסתו, הבונס את יבמתו, שנאמר, (דברים כד) נקי יהיה לביתו שנה אחת. לביתו, זה ביתו. יהיה, זה פרמו. ושמח את אשתו, זו אשתו. אשר לקח, להביא את יבמתו. אינן מספקין מים ומזון ואינן מתקנין את הדרכים:

כהן: הבונה בית וחנכו – ולא לר בו עדיין שנה. וכן הנוטע כרם וחללו, ועדיין לא עברה שנה רביעית שלימה עליו: נקי יהיה לביתו – בשציל ביתו: יהיה – לריבויא הוא. הוסיף לך הכתוב הויה אחרת להיות כזו:

רע"ב – (ד) ואלו שאין זזין ממקומן – דהנך ללעיל הולכים עד הגבול ושם שומעין דברי כהן וחוזרים מן המערכה לתוך ארץ ישראל ואין חוזרין לבתיהן אלא עוסקים לספק מים ומזון להולכים למלחמה. ואלו אין זזין ממקומן ואפילו ללכת עד הספר ולשוב על פי

(ה) (שם ב) ויספו השטרים לדבר אל העם ואמרו מי האיש הירא ורף הלבב ילך וישב לביתו. רבי עקיבא אומר, הירא ורף הלבב, כמשמעו, שאינו יכול לעמוד בקשרי המלחמה ולראות הרב שלופה. רבי יוסי הגלילי אומר, הירא ורף הלבב זהו המתירא מן העברות שבידו, לפיכך תלתה לו התורה את כל אלו, שייחזר בגללן. רבי יוסי אומר, אלמנה לכהן גדול, גרושה וחלוצה לכהן הדיוט, ממזרת ונתינה לישראל, בת ישראל לממזר ולנתין, הרי הוא הירא ורף הלבב:

שצידו הוא ירא וחוזר: ר' יוסי אומר אלמנה לכהן גדול וכו' – לר' יוסי הגלילי אפילו עבר על דברי סופרים חוזר. ולר' יוסי עד שיעבור על דברי תורה, דומיא לאלמנה לכהן גדול:

רע"ב – (ה) ויספו השטרים – על דברי כהן: בקשרי המלחמה – כשמתקרינ לעמוד כפופין שלא יפרקום אויבים: לפיכך – שהירא זהו הירא מעצירות שצידו, תלתה תורה צננה ונטע ואירס לחזור בגללן, כדי שיתלו בכך החזרה ולא יתבייש לומר עליו מעצירות

(ו) (שם) והיה ככלת השטרים לדבר אל העם ופקדו שרי צבאות בראש העם, ובעקבו של עם. מעמידין זקיפין לפניהם, ואחרים מאחוריהם, וכשילין של

חק לישראל – פרשת כי תבוא יום ג'

בְּרָזַל בְּיָדֵיהֶן, וְכָל הַמְּבֻקֵּשׁ לַחֲזוֹר, הָרְשוּת בְּיָדוֹ לְקַפֵּחַ אֶת שׁוֹקֵיו, שְׁתַּחֲלֶת נִיסָה נְפִילָה, שֶׁנֶּאֱמַר (ש"א ד) נִס יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי פְּלִשְׁתִּים וְגַם מִגִּפְהַ גְּדֻלָּה הָיְתָה בָּעַם, וְלִהְלֹךְ הוּא אֹמֵר (שם לא) וַיִּנְסוּ אֲנָשֵׁי יִשְׂרָאֵל מִפְּנֵי פְּלִשְׁתִּים וַיִּפְּלוּ חֲלָלִים וְגו':

רע"ב – (ו) ובעקבו של עם – בסופו של עם, שמשמרים שלא יחזרו האחרונים לאחוריהם לנוס: זקפים – גבורים ממונים לכך שאם יפול אחד מן הנלחמים יעמידוהו ויזקפוהו: ואחרים מאחוריהם וכשילין של

רע"ב – (ו) ובעקבו של עם – בסופו של עם, שמשמרים שלא יחזרו האחרונים לאחוריהם לנוס: זקפים – גבורים ממונים לכך שאם יפול אחד מן הנלחמים יעמידוהו ויזקפוהו: ואחרים מאחוריהם וכשילין של

(ז) בַּמָּוֶה דְּבָרִים אֲמוּרִים, בְּמִלְחָמַת הָרְשׁוּת. אָבֵל בְּמִלְחָמַת מִצְוָה, הַכֹּל יוֹצֵאִין, אֶפְלוֹ חֶתָן מִחֶדְרוֹ וְכֹלָה מִחֶפְתָּהּ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בַּמָּוֶה דְּבָרִים אֲמוּרִים, בְּמִלְחָמַת מִצְוָה. אָבֵל בְּמִלְחָמַת חוּבָה, הַכֹּל יוֹצֵאִין, אֶפְלוֹ חֶתָן מִחֶדְרוֹ וְכֹלָה מִחֶפְתָּהּ:

ת"ק ורבי יהודה אלא במלחמה שנלחמים ישראל עם אויביהם כדי שלא יתגברו עליהם וילכו להם. ת"ק קרי לה מלחמת רשות וכובר שאין אדם ראוי להתבטל מן המנוה כדי להלחם במלחמה כזו. ור' יהודה סבר שגם זו מלחמת מנוה, מאחר שהוא להוסיף את ישראל מיד שונאיהם, והעוסק במנוה פטור מן המנוה. ואין הלכה כר' יהודה:

רע"ב – (ז) זל"א – שחוזרים מן המערכה, ויש שאין זזין ממקומם. במלחמת הרשות: אבל מלחמת מנוה הכל יוצאים – מלחמת ר"י ומלחמת עמלק הכל מודים שהיא חובה והכל יוצאים בה. ומלחמת בית דוד שהיא לרווחה להרחיב גבול ישראל ולקחת מס מהעמים כגון מלחמת ארם נהרים וארם רובה, הכל מודים שהיא רשות. לא נחלקו

גמרא – סוטה דף מד' ע"א

מי האיש אשר ארש אשה כו': תנו רבנן אשר ארש אחד המאוס את הבתולה ואחד המאוס את האלמנה ואחד שומרת יבם ואפילו חמשה אחין ומת אחד מהם במלחמה כולן חוזרין לא לקח ולא לקחה פרט לאלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט ממזרת ונתינה לישראל בת ישראל לממזר ולנתין לימא דלא כרבי יוסי הגלילי דאי רבי יוסי הגלילי הא אמר הירא ורך הלבב זה המתירא מעבירות שבידו אפילו תימא ר' יוסי הגלילי כדרבה דאמר רבה לעולם אינו חייב עד שיבעול מה טעם לא יקח משום לא יחלל משום הכי אינו לוקה עד שיבעול תנו רבנן אשר בנה אשר נטע אשר ארש לימדה תורה דרך ארץ שיבנה אדם בית ויטע כרם ואח"כ ישא אשה ואף שלמה אמר בחכמתו הכן בחוץ מלאכתך ועתדה בשדה לך אחר ובנית ביתך הכן בחוץ מלאכתך זה בית ועתדה בשדה לך זה כרם אחר ובנית ביתך זו אשה ד"א הכן בחוץ מלאכתך זה מקרא ועתדה בשדה לך זה משנה אחר ובנית ביתך זה גמרא ד"א הכן בחוץ מלאכתך זה מקרא

חק לישראל – פרשת כי תבוא יום ג'

ומשנה ועתדה בשדה לך זה גמרא אחר ובנית ביתך אלו מעשים טובים ר' אליעזר בנו של ר"י הגלילי אומר הכן בחוץ מלאכתך זה מקרא ומשנה וגמרא ועתדה בשדה לך אלו מעשים טובים אחר ובנית ביתך דרוש וקבל שכר:

רש"י על הגמרא

היינו קידושין ואילטריך לרצה ללא תימא מקידושין עבד ליה איסור: ונתינה – מן הגבעונים דכתיב זהו ויתנס יהושע לחוטבי עלים (יהושע ט) והן משבעה אומות: ועתדה בשדה לך – ונלצה בשדה מלאכתך לך: גמרא – לתת סברא להצין בטעמי המשנה והלכה כדברי מי:

ואפי' היא לו שומרת יבם – שלא קדשה הוא אלא מכח אחיו בזה לו: לקחה – מדלח כתיב לקח מיעוטא הוא למעוטי לקיחת איסור: כדכרזה – לאמר אין עבירה בקידושין עד שיבעול שיביא זרעו או את האשה לדי חילול וממזרת ונתינה אין עבירה בקידושין ללא כתיב ביה לא יקח אלא לא יבא ולא תחתן אבל אלמנה כתיב בה לא יקח וקיחה

זוהר – ויחי דף רכו' ע"ב

תנא ראש השנה, דא הוא רישא דשנתא דמלכא, ומאן הוא ראש השנה, דא יצחק, דאקרי ראש, דאיהו חד רישא דמלכא (נ"א לעילא), אתר דאקרי שנה. בגיני כך כל באי עולם עוברין לפניו כבני מרון. ועל דא תנינו, בראש השנה, דהא ברישא דשנתא שארי יצחק:

ובחג גדונון על המים, דא הוא שירותא (דרישא) דימינא דמלכא, ועל דא חדוותא דמיא אשתכח בכלא, בשעתא דנסכי מיא, ושאי לון, בגין דמים דא ידעא. ועל דא בארבעה פרקים אליו, כלא משתכחין. (דף רכו' ע"א):

אמר רבי יוסי, בד יסתכלון מלי, כלא אשתכח בהני פרקין, אברהם יצחק ויעקב, דוד מלכא. ובהני עלמא אתדו, ובארבע פרקין בני נשא אתדנו, ביומין דאשתכחו בעלמא. ובכל יומא ויומא, ספרין פתיחן ועוברין פתיבין, ולית מאן דיטגח, ולית מאן דירכין אודניה, ואורייתא אסהידת ביה בכל יומא, וקלא קרי בחילא, (משלי ט) מי פתי יסור הנה חסר לב אמרה לו, ולית מאן דיצית לקליה:

תאנא בשעתא דבר נש קאים בצפרא, סהדין קיימין לקבליה, וסהדין ביה, והוא לא אטגח. נשמתא אסהידת עליה, בכל עדן ובכל שעתא, אי אצית יאות. ואי לא, הא ספרין פתיחין ועוברין פתיבין. אמר רבי חייא, זכאין אינון צדיקניא, דלא מסתפו מן דינא, לא בעלמא דיו, ולא בעלמא דאתי. הדא הוא דכתיב, (משלי כח) וצדיקים כפכיר יבטח. וכתיב, (תהלים לז) צדיקים ירשו ארץ:

חק לישראל – פרשת כי תבוא יום ג'

הלכה – הרמב"ם הלכות תפילה פרק ה'

- (א) נשים ועבדים חייבין בברכת המזון וספק יש בדבר אם הן חייבין מן התורה לפי שאין קבוע לה זמן או אינם חייבין מן התורה לפיכך אין מוציאין את הגדולים ידי חובתן אבל הקטנים חייבין בברכת המזון מדברי סופרים כדי לחנכן במצות:
- (ב) שלשה שאכלו פת כאחד חייבין לברך ברכת הזימון קודם ברכת המזון ואי זו היא ברכת הזימון אם היו האוכלים משלשה עד עשרה מברך אחד מהם ואומר נברך שאכלנו משלז והכל עונין ברוך שאכלנו משלז ובטובו חיינו והוא חוזר ומברך ברוך שאכלנו משלז ובטובו חיינו:
- (ג) ואחר כך אומר ברוך אתה יי' אלהינו מלך העולם הזן את העולם כולו בטובו עד שגומר ארבע ברכות והן עונין אמן אחר כל ברכה וברכה:

לע"נ

זאב וזיים בן שרה, משה דוד בן סולטנה סוזן מלכה, גד גבריאל בן סוזן, סולטנה סוזן מלכה
בת שמואל, דניאלה פורטונה בת רחל, צדיקה בת שרה ז"ל.